
/0

Lausunto: MMM, Luonnos Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Pirkanmaan liiton lausuntoa luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035). Lausunto tulee toimittaa 14.11.2022 mennessä.

Kansallinen metsästrategia 2035 (KMS2035) on lakisääteinen metsäohjelma, joka ohjaa Suomen metsäpolitiikkaa. Nykyisen Kansallisen metsästrategian (KMS2025) uudistamisen taustalla on metsäalan toimintaympäristön nopea muutos sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Strategialuonnoksessa on otettu entistä ajanmukaisemmin huomioon kokonaisvaltainen kestävä kehitys sekä metsien merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

KMS on yhteensovittava elinkeinostrategia, jossa otetaan niin ihminen, ympäristö kuin talous huomioon. Strategialla on liittymäkohtia useisiin kansainvälisiin ja kansallisiin strategioihin ja ohjelmiin. KMS:n visio on tavoitella kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille.

KMS rakentuu neljästä strategisesta päämäärästä, jotka muodostavat yhdessä kokonaisuuden:

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.
- Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä.
- Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.
- Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Toimenpanoa varten on laadittu hankesalkku, jossa kuvataan keskeisimmät toimenpiteet päämäärien ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategian laadinta on edennyt vuoden 2022 vaiheittain.

Lausuntopyyntövaiheessa kerätään näkemyksiä strategian viimeistelytyöhön.

Päätös

Luvut 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet

4.2.1 Metsien kasvu

Toimenpide 'lisätään metsäpinta-alaa' on muiden ehdotettujen muassa kannatettava. Toimenpiteen kuvauksen mukaan tätä edistetään metsityksellä ja metsäkadon hillinnällä sekä **vaikuttamalla alueidenkäyttötavoitteisiin ja kaavoitukseen**.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet pitävät nykyisellään sisällään tavoitteet muun muassa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen edistämiseksi sekä bio- ja kiertotalouden edellytysten luomiselle, luonnonvarojen kestäväen hyödyntämisen edistämiseksi ja maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymiselle.

Alueidenkäytön suunnittelun näkökulmasta metsäkatoa pyritään hillitsemään tällä hetkellä muun muassa ohjaamalla yhdyskuntarakenteen kehitystä jo rakentuneille ja sellaisille alueille, jotka tukevat infrastruktuurin tehokasta hyödyntämistä. Tätä toteutetaan käytännössä maakuntakaavoituksella ja tätä noudattavalla ja tarkentavalla kuntien yleiskaavoituksella, missä voidaan tunnistaa alueelliset ominaispiirteet ja huomioida nämä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toimenpiteissä.

Vaikutusten näkökulmasta on oleellista, millä tavoin ja minkälaisille alueille metsäpinta-alan lisäystä tavoitellaan; esimerkiksi yhtenäisten ja hyvien peltoalueiden sekä näihin liittyvien maisema-arvojen turvaaminen tulee huomioida metsitystä edistävissä toimissa.

Jos metsäpinta-alan lisäämiseen tähtäävällä alueidenkäyttötavoitteisiin ja kaavoitukseen vaikuttamisella tarkoitetaan jo olevien tavoitteiden nostamista kunnianhimoisemmalle tasolle, on tämä tervetullut lisä alueidenkäytön suunnitteluun ja ohjaukseen. Nykyisellään kaavoitustyössä kohdataan eri intressiryhmien hyvin eroavistakin näkemyksistä johtuvia haasteita siitä, missä määrin ja tulisiko ylipäätään kaavoituksella ohjata metsien käyttöä ja metsäalueille asetettavia tavoitteita osana esimerkiksi seudullisesti ja ylimaakunnallisesti merkittävien ekologisten yhteyksien turvaamista ja näiden laadullisuutta ja toiminnallisuutta.

Vaikutustenarviointeihin perustuvilla kaavamerkinnöillä on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti jokin perusteltu tarve yhteiskunnan toiminnan ja yhteisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Merkintöjen ja määräysten selkeyteen ja tulkinnan yksiselitteisyyteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Metsäalueille osoitettavien maankäytön ohjauksen ja alueiden erityisominaisuuksista kertovien merkintöjen hyväksyttävyyden lisääminen edistäisi edellytyksiä monimuotoisuuden turvaamiseksi ja lisäämiseksi.

Tavoitteet metsäpinta-alan lisäämiseksi linkittyvät vahvasti myös maataloussektorilla tarvittaviin toimiin tilusjärjestelyjen kehittämisessä sekä pellonraivausta ja nykyisiä turvepeltoja koskevissa kysymyksissä. Toimenpiteen kuvausta tulisi avata paremmin toimenpidetaulukossa sekä esim. kansallista politiikkaa käsittelevässä kappaleessa 2.2.2.

Tutkimuksellisesti on todettu, että jaksollisen kasvatuksen kiertoaikojen pidentämisellä voidaan lisätä lajiston monimuotoisuutta sekä luontaista ravinteiden tasetta ja palautumista uudistuslalle. Myös tämä on tarpeen tunnistaa mm. metsien lannoitukseen ja kasvun sekä hiilensidonnan tutkimus- ja kehittämistoimiin liittyen.

4.2.2 Elonkirjoa talousmetsissä

Toimenpiteeseen luonnonhoidon osaamisen, suunnittelun ja käytäntöön viennin vahvistamisesta on sisällytetty **luonnonhoidon ennakkosuunnittelun ja monimuotoisuustoimien parantaminen aluetasolla**. Tämä on erittäin kannatettavaa, ja näitä toimia pyritään edistämään jo tällä hetkellä mm. maakuntakaavoituksen ja valuma-aluekohtaisten ohjelmien ja näihin kytkeytyvän toiminnan (esimerkiksi Ikaalisten reitin neuvottelukunta) keinoin. Erityisen tärkeäksi on nähty myös ylimaakunnallisten ekologisten yhteyksien sekä valtakunnan tason viherverkon määrittäminen, jotta nämä voidaan turvata ja yhteensovittaa mm. tuulienergia-alueiden ja siirtolinjoihin liittyvän suunnittelun kanssa. Myös näitä näkökulmia voisi tuoda esille elonkirjo-teemaan liittyen.

Samaista toimenpidettä koskee myös maininta **Metka-kannustejärjestelmästä** suometsien suunnittelun toimintamallin ja valuma-alue tarkastelun käytäntöön viemisen osalta. Tulevaa Metka-kannustejärjestelmää edeltävässä, nykyisessä metsätalouden rahoituslain mukaisen tuen (Kemera) ehdoissa on ristiriitaa maakunta- ja kuntakaavojen suojeluvarausmerkintöjen osalta; kaavoissa voidaan perustettujen luonnonsuojelualueiden lisäksi osoittaa suojelumerkinnällä luontoselvityksiin tai luonnonsuojeluohjelmiin perustuvia alueita, kuten esimerkiksi rantojensuojeluohjelmien alueet, joita ei ole suojelupäätöksellä perustettu.

Näissä kohteissa on suojelumerkinnästä johtuva este Kemera-tuen saamiselle, sillä metsälaki ei ole voimassa kyseisillä alueilla. On toivottavaa, että tämä haaste otetaan huomioon sekä KMS:n että Metka:n valmistelussa ja tähän liittyvissä toimenpiteissä. Oikein kohdennetut metsätalouden tuet edistäisivät näillä vielä perustamattomilla suojelualueilla metsänhoitotoimenpiteiden lisäksi ilmastomuutoksen hillintää, sopeutumista sekä luontoarvojen säilymistä.

Metsien rakennepiirteiden lisäämiseksi tähtäävään toimenpiteeseen on tarkoituksenmukaista sisällyttää myös **jatkuvan kasvatuksen suosiminen** sille soveltuvilla kasvupaikoilla.

Metsien tuottamiin ekosysteemipalveluihin kuuluu myös vesienhoidollinen näkökulma; haihduttavaa puustoa ja muuta kasvillisuutta sisältävät metsät pidättävät ravinteiden lisäksi myös vesimassoja ja puhdistavat näitä. Tämä on tarpeen tunnistaa myös muuttuvan ilmaston näkökulmasta osana metsien ympäristövaikutuksia ja toimenpiteitä, jotka vaikuttavat metsien ylläpitämään **vesitaseeseen ja vesiensuojelumenetelmien kehittämiseen tähtäävään toimenpiteeseen**.

4.2.3 Metsäalan uudistuminen

Metsäalan uudistumisessa laaja-alainen ja ennakkoluuloton osallistaminen ja yhteistyö on ehdoton edellytys ympäristön, metsäluonnon ja -talouden hyvinvoinnin edistämiseksi. **Siksi toimenpiteisiin tulisi sisällyttää yhteistoiminnan kehittäminen eri toimijasektoreiden välillä**; hyvin oletettavasti kaikilla intressiryhmillä on yhtenevä päämäärä, että metsät olisivat taloudellisesti, terveydellisesti, kulttuurisesti ja ekologis-ilmastollisesti tuottavia ja näitä tavoitteita ylläpitäviä. Kuitenkaan keinot ja toimintatavat eivät aina eri ryhmien välillä kohtaa tavoitteita edistettäessä.

On tarpeen aidosti tunnistaa näitä 'kipukohtia', suunnata resursseja sekä keskusteluttaa ja lisätä ymmärrystä metsien käyttöön ja tavoitteisiin liittyvien tahojen, muun muassa ministeriöiden, tutkimusorganisaatioiden, valtio- ja kuntatason sekä muiden viranomaisten, edunvalvojajärjestöjen, maakuntatasoisen suunnittelun ja

---

aluekehityksen sekä yhdistysten ja yritysten kesken. Tätä näkökulmaa tulisi tuoda esille myös tiedolla johtamista käsittelevässä kappaleessa 3.2.4.

Muuta kommentoitavaa

Strategisissa päämäärissä soisi näkyvän seuraavien tekijöiden ja näkökulmien:

- kansainvälisesti merkittävä metsäntutkimus (Helsingin yliopisto/ Hyytiälän metsäasema Juupajoella)
- innovaatiot ja tuotekehitys perinteisen metsän käytön rinnalla
- yhteistyö
- kansainvälinen vaikuttaminen

Tämän lausunnon ovat valmistelleet maakuntainsinööri Appelqvist, suunnitteluinsinööri Lehtonen ja suunnittelija Kuusterä, ja sen on hyväksynyt suunnittelujohtaja Rissanen.